

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»

Економіко-гуманітарний інститут, гуманітарний факультет
(повне найменування інституту, назва факультету)

Кафедра міжнародних економічних відносин
(повна назва кафедри)

КВАЛІФІКАЦІЙНА ДИПЛОМНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

**на тему «Франчайзинг як форма розвитку бізнесу підприємств
громадського харчування»**

Виконав

студент 2 курсу, групи ГФ-218м
спеціальності 292 «Міжнародні економічні
відносини», ОПП «Міжнародний бізнес»
(код і назва напрямку підготовки, спеціальності)

Кайбулаєва А. А.
(прізвище та ініціали студента)

Керівник Лазнева І. О.
(прізвище та ініціали)

Рецензент Куц А. В.
(прізвище та ініціали)

м. Запоріжжя
2019 рік

РЕФЕРАТ

КДМР: 140 с., 10 рис., 10 табл., 58 джерел, 11 формул.

Мета роботи – виявлення перспектив розвитку франчайзингу для підприємств громадського харчування й з’ясування його впливу на економічний та соціальний розвиток країни.

Об’єктом дослідження є франчайзинг як система ведення бізнесу на національному та міжнародному рівні.

Предмет дослідження – тенденції функціонування франчайзингових мереж та розвиток бізнесу підприємств громадського харчування.

Методи дослідження – структурно-функціональний – при дослідженні тенденцій розвитку франчайзингових мереж громадського харчування; експертної діагностики – для аналізу світової структури та тенденцій розвитку мереж компаній харчової промисловості; статистико-економічний – для аналізу впливу діяльності франчайзингових мереж на соціально-економічний розвиток країн; метод порівняльного аналізу – для оцінки ефективності ведення бізнесу за франчайзинговою схемою; синтезу – для розробки рекомендацій з розвитку та удосконалення франчайзингової діяльності харчової галузі.

Анотація. Досліджено глобальні тенденції розвитку франчайзингових мереж громадського харчування. Проаналізовано та систематизовано методичні підходи до розробки та впровадження франчайзингових систем. На міжнародному та національному рівнях досліджено особливості системи регулювання франчайзингових відносин. Обґрунтовано необхідність створення регіонально-галузевого франчайзингового центру підприємницької діяльності.

**БІЗНЕС-МОДЕЛЬ, ФРАНЧАЙЗИНГ, СОЦІАЛЬНА ЕФЕКТИВНІСТЬ,
ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ, ІНДЕКС ФРАНЧАЙЗИНГУ**

Аннотация. Исследованы глобальные тенденции развития франчайзинговых сетей общественного питания. Проанализированы и систематизированы методические подходы к разработке и внедрению

франчайзинговых систем. На международном и национальном уровнях исследованы особенности системы регулирования франчайзинговых отношений. Обоснована необходимость создания регионально-отраслевого франчайзингового центра предпринимательской деятельности.

БИЗНЕС-МОДЕЛЬ, ФРАНЧАЙЗИНГ, СОЦИАЛЬНАЯ
ЭФФЕКТИВНОСТЬ, ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ЭФФЕКТИВНОСТЬ, ИНДЕКС
ФРАНЧАЙЗИНГА

Abstract. Global tendencies of development of franchising catering networks are investigated. Methodical approaches to the development and implementation of franchising systems are analyzed and systematized. Features of the system of regulation of franchise relations are investigated at the international and national levels. The necessity of creation of regional-branch franchising center of business activity is substantiated.

BUSINESS MODEL, FRANCHISING, SOCIAL EFFICIENCY, ECONOMIC
EFFICIENCY, FRANCHISING INDEX

ЗМІСТ

Завдання на кваліфікаційну дипломну магістерську роботу	2
Реферат.....	4
Вступ.....	8
1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФРАНЗАЙЗИНГУ ЯК ФОРМИ РОЗВИТКУ МЕРЕЖЕВИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	11
1.1 Франчайзинг як складова інтернаціоналізації сфери послуг.....	11
1.2 Методичні підходи до розробки та впровадження франчайзингових систем.....	17
1.3 Особливості системи регулювання франчайзингових відносин у міжнародному бізнесі.....	34
2 ГЛОБАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФРАНЧАЙЗИНГОВИХ МЕРЕЖ ГРОМАДСЬКОГО ХАРЧУВАННЯ.....	42
2.1 Аналіз світової структури та тенденцій розвитку мереж компаній харчової промисловості.....	42
2.2 Оцінка ефективності ведення бізнесу за франчайзинговою схемою.....	58
2.3 Вплив діяльності франчайзингових мереж на соціально-економічний розвиток країн.....	69
3 ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФРАНЧАЙЗИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ.....	77
3.1 Основні напрями розвитку франчайзингу в національній харчовій сфері.....	77
3.2 Шляхи створення регіонально-галузевого франчайзингового центру підприємницької діяльності.....	103
4 ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ.....	111
4.1 Аналіз потенційних небезпек.....	111
4.2 Заходи по забезпеченню безпеки.....	113

4.3 Заходи по забезпеченню виробничої санітарії та гігієни праці.....	116
4.4 Заходи з пожежної безпеки.....	122
4.4.1 Заходи з пожежної безпеки.....	122
4.4.2 Основні норми поведження і дії при аваріях з викидом сильнодіючих отруйних речовин.....	123
Висновки.....	128
Перелік джерел посилань.....	134
Додаток А Методичне забезпечення щодо визначення ефективності впровадження франчайзингової мережі.....	139
Додаток Б Сегментування ринку франшиз в Україні у сфері громадського харчування (піцерії, ресторани).....	140

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАНЬ

1. Мюррей Я. Франчайзинг. Типы франшизы, где достать финансы, как добиться успеха / Я. Мюррей. - СПб.: Изд-во «Питер», 2004. - 144 с.
2. Варналій З.С. Мале підприємництво: основи теорії і практики / З.С. Варналій. - 3-є вид. - К.: вид – во «Знання», КОО, 2005-302 с.
3. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / Кол. авт.: Г.Л. Знаменський, В.В. Хахулін, В. С. Щербина та ін.; зав. ред. В.К. Мамутова. - К.: Юрінком Інтер, 2004. - 688 с.
4. Ігнатенко А.В. Оцінка ключових параметрів формування франчайзингових структур у галузі будівництва / А.В. Ігнатенко // Інвестиції: практика та досвід, 2011. - № 3. - С.39-41.
5. Герчикова И.Н. Международное коммерческое дело: Учебник для ВУЗов. М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 2001. – 192 с.
6. Мазуренко В. П. Розвиток франчайзингових відносин у міжнародному бізнесі // Науковий вісник ЧДІЕУ № 3 (19), 2013. С. 78–84.
7. Брагинский М.И., Витрянский В.В. Договорное право. - Кн.3: Договоры о выполнении работ и оказании услуг. - М.: Статут, 2002. - С.959-1032.
8. Дмитришин В. С. Договір комерційної концесії та договір франчайзингу. Співвідношення понять та правова природа // Часопис Київського університету права. – 2010. – № 3. – 199–203.
9. Козик В.В., Панкова Л.А., Даниленко Н.Б. Міжнародні економічні відносини: Навч. посіб. - 3-тє вид., перероб. і доп. - К.: Знання-Прес, 2002. - 406 с.
10. Махнуша С. М. Франчайзингова форма використання бренду: погляд з позиції маркетингу інновацій / С. М. Махнуша // Маркетинг і менеджмент інновацій. — 2010. — № 2. — С. 26–33
11. Ляшенко В.И. Развитие франчайзингового режима в Украине / В.И. Ляшенко // Вісник економічної думки України. - 2007. - № 1. - С.79-85

12. Панюкова В. Плюсы и минусы франчайзинга для российских предпринимателей // Современная торговля, 2011. - № 10. - С.46-49.
13. Кабакова Е. Особенности финансирования франчайзинга // Финансовая консультация, 2010. - № 23-24. - С.4-24.
15. Зархин М. Практика франчайзинга. преимущества и недостатки // Мерчандайзинг: Сборник статей по теории и практике мерчандайзинга. - Х., 2010. - С.212-218.
16. Франчайзинг, як метод ведення бізнесу, передбачає створення однорідних підприємств. [Електронний ресурс]. URL: <http://www.triarh-franchising.com>.
17. Тимошенко Н.М. Сучасний стан фондового ринку України / Н.М. Тимошенко // Наукові конференції. [Електронний ресурс]. URL: <http://www.intkonf.org>.
18. Офіційний сайт асоціації франчайзингу в Україні [Електронний ресурс]. URL: <http://franchising.org.ua/>
19. Ларін М. Біг на місці, або Перспективи розвитку франчайзинга в Україні // Юридичний вісник України, 2011. - № 18. - С.8.
19. Семененко І. М. Використання франчайзингу в діяльності промислових підприємств // Бізнес. Інформ. – № 7. – 2012. – С. 102–104.
20. Зайцев І. Франчайзинг для франчайників / Зайцев І. – К.: Галицькі контракти. – 2014. – №5. – 335 с.
21. Дельтей Ж. Франчайзинг. La franchise commerciale / Ж. Дельтей. - СПб.: Изд-во " Не-ва", 2003. - 128 с.
21. Земляков Д. Н. Франчайзинг. Интегрированные формы организации бизнеса: Учеб. пособие для вузов. / Земляков Д.Н., Макашев М.О. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2013. – 142 с.
22. Кузьмін О.Є. Франчайзинг Навчальний посібник. / Кузьмін О.Є., Мирончук Т. – К.: Знання, 2011. – 267 с.

23. Лопушанський Т.В. Правовий та економічний аспект розвитку франчайзингу в країнах ЄС та Україні / Лопушанський Т.В. – К.: Зовнішня торгівля: Право та Економіка. – 2007. – 415 с.

24. Сулеєвич А. Підводні рифи модної бізнес-моделі, або Критичний погляд на франшизу для малих і середніх підприємств / Сулеєвич А. – К.: Синергія. – 2013. – 215 с.

25. Сухорська – Кравець У.Р. Франчайзинг як вид інноваційної діяльності підприємств в Україні / Сухорська – Кравець У.Р. // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – Хмельницький: Редакційно-видавничий центр ХНУ, 2011. – №2 (66). – Т.1. – С.50-53.

26. Сидоров Я. Франчайзинг – нова договірна форма здійснення бізнесової діяльності в Україні / Сидоров Я. –К.: Підприємництво, господарство і право. – 2011. – 241 с.

27. Земляков Д. Н. Франчайзинг. Интегрированные формы организации бизнеса: Учеб. пособие для вузов. / Земляков Д.Н., Макашев М.О. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2013. – 142 с.

28. Цірат Г. В. Франчайзинг: розвиток у світі та в Україні / Цірат Г. В. – К.Київ, ун-т ім. Шевченка. Вісн. Сер.: Міжнародні відносини. – К., 2012. – Вип. 13. – 105 с.

29. Широбокова Н.М. Договір франчайзингу / Широбокова Н.М. –К.: Держава та регіони. – 2011. – № 6. – 451 с.

30. Терещенко М. Франчайзинг як партнерський бізнес / Терещенко М. – К.: Економіка. Фінанси. Право. – 2013. – 457 с.

31. Цимбал Л. Л. Зарубіжний досвід фінансування малого і середнього бізнесу / Цимбал Л. Л. – К.: Фінанси України. 2014. – № 5. – 351 с.

32. Деев А. Спасение утопающих с помощью процветающих / Деев А. – К.: Компаньон. – 2015. – №15. – 271 с.

33. Дубинец В. Имя напрокат. Сущность франчайзинга и перспективы его развития в Украине / Дубинец В. – К.: Персонал. – 2010. – №2. – 368 с.

34. Цивільне право України. Підручник. Книга перша. – К.: «Юринком Інтер». 2010.
35. Зинов В. Сравнение различных методов оценки стоимости интеллектуальной собственности / Зинов В., Шамшин С. – К: Інтелектуальна власність. – 2012. – №4. – 215 с.
36. Цивільний кодекс України – прийнятий 16.01.2007 р. – К.: Кондор, 2013. – 400 с.
37. Шкромада В.В. Застосування франчайзингових систем у готельному бізнесі в умовах української економіки / Шкромада В.В., Бут Т.П. –К.: Економіка. Фінанси. Право. – 2012. – №12. – 354 с.
38. Оболенська Т.Є. Маркетинг освітніх послуг: вітчизняний і зарубіжний досвід / Оболенська Т.Є. – К.: КНЕУ, 2012. – 208 с.
39. Franchising.ua портал ідей для бізнесу. [Електронний ресурс]. URL: <http://franchising.ua/franchise-basics/3>
40. Суховатий О. В. Особливості реалізації франчайзингу в Україні / Суховатий О. В. – К.: Проблеми науки. – 2011. – № 2. – 345 с.
41. Кодекс етики франчайзингу [Електронний ресурс]. URL: http://uafranchise.com/?page_id=418
42. Офіційний сайт American Association of Franchisees & Dealers [Електронний ресурс]. URL: <http://www.aafd.org/>
43. Офіційний сайт NeoAnalytics [Електронний ресурс]. - [Електронний ресурс]. URL: <http://www.aup.ru/news/2011/03/26/4811.html>
44. Офіційний сайт Міжнародної академії з франчайзингу [Електронний ресурс]. URL: <http://www.npmaf.com/content/>
45. Офіційний сайт World Franchise & Business Report [Електронний ресурс]. URL: <http://www.franchise-update.com>
45. Офіційний сайт франчайзингової групи України [Електронний ресурс]. URL: <http://franchisegroup.com.ua/>
46. Офіційний сайт онлайн журналу Franchise Time [Електронний ресурс]. URL: <http://www.franchisetimes.com>

47. Офіційний сайт дослідницького центру International Franchise Research Centre [Електронний ресурс]. URL: <http://www.wmin.ac.uk~purdyd>.
48. Офіційний сайт World Trade Organisation [Електронний ресурс]. URL: <http://www.wto.org>
49. Офіційний сайт German Franchise Association [Електронний ресурс]. URL: <http://www.franchise-net.de/>.
50. Сайт асоціації франчайзингу [Електронний ресурс]. URL: <http://www.franchising.org.ua/index.php?pageid=63>
51. В.І. Серажим. Франчайзинг// Українська дипломатична енциклопедія: 2т/Л.В. губерський (голова) – К: Знання України, 2004-812с.
52. Бедринець М. Д. Франчайзинг: світовий досвід і перспективи розвитку в Україні. / Бедринець М. Д. – К.: Знання України, 2011. – 104 с.
53. Гудзь О. Договір франчайзингу: світовий досвід і перспективи розвитку в Україні / Гудзь О., Кохановська О. К. . – К.: Людина і політика. – 2014. – 136 с.
54. Легенда Е. Франчайзинг Легенда Е. / Бізнес інформ. 2010. – № 20. – 395 с.
55. Господарський кодекс України – прийнятий 16.01.2008 р. К.: Парламентське видавництво, 2013. – 192 с.
56. Проект Закону «Про франчайзинг»: станом на 29 травня 2017 р. [Електронний ресурс]. URL: http://franchisegroup.com.ua/news/proekt_zakona_o_franchajjzinge
57. Забродин В. Региональная экспансия и франчайзинг как средство выхода на новый рынок / Забродин В. – К.: Торговое дело. – 2014. – 281 с.
58. Львова І. Франчайзинг в Україні / Львова І. – К.: Все для бухгалтера в торгівлі. – 2010. – 245 с.